

Medlemmerne af Folketingets Europaudvalg
og deres stedfortrædere

Asiatisk Plads 2
DK-1448 København K
Tel. +45 33 92 00 00
Fax +45 32 54 05 33
E-mail: um@um.dk
Telex 31292 ETR DK
Telegr. adr. Etrangeres
Girokonto 300-1806

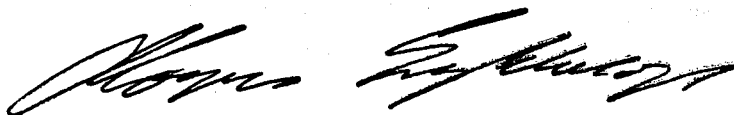
Bilag
1

Journalnummer
400.C.2-0

Kontor
EU-sekr.

19. september 2001

Til underretning for Folketingets Europaudvalg vedlægges Udenrigsministe-
riets grundnotat vedrørende Kommissionens forslag til Rådsforordning om
anvendelse af et arrangement med generelle toldpræferencer for perioden 1.
januar 2002 til 31. december 2004, KOM(2001)293 endelig udgave.

GRUNDNOTAT

UDENRIGSMINISTERIET
Danmarks Eksportråd

J.nr.: DE.3, 400.E.15-1

Dato: 14. september 2001

Emne: Kommissionens forslag til Rådsforordning om anvendelse af et arrangement med generelle toldpræferencer for perioden 1. januar 2002 til 31. december 2004.
KOM(2001)293 endelig udgave.

1. Baggrund

Kommissionen har fremsat forslag om en rådsforordning med henblik på videreførelse af GSP-systemet – Generalized System of Preferences – for perioden 1. januar 2002 til 31. december 2004 (KOM (2001)293). Under GSP-ordninger kan industrilande tilbyde udviklingslande – hver for sig eller i fællesskab (f.eks. EU) – særligt gunstige markedsadgangsvilkår, som ikke udstrækkes til de øvrige WTO-lande. GSP-ordninger administreres af de pågældende industrilande selv. GSP består af ensidige indrømmelser fra industrialiserede lande til udviklingslande, og der er således ikke tale om WTO-bundne toldsatsler.

EU har siden 1971 åbnet for handelspræferencer til udviklingslande inden for rammerne af det generelle toldpræferencesystem. Systemets overordnede formål er at fremme en bæredygtig økonomisk og social udvikling i udviklingslande især i de mindst udviklede gennem øget adgang til EU's marked ved særlige toldnedsættelser for visse industrivarer og landbrugsprodukter. Toldpræferencesystemet fornyes jævnlige.

EU's nuværende GSP-arrangement er baseret på Rådets forordning 2820/98 af 21. december 1998 og er gyldigt for perioden 1. juli 1999 til 31. december 2001. På denne baggrund har Kommissionen fremlagt et forslag om forlængelse.

2. Forslagets indhold

Udover forlængelse af GSP-ordningen er hovedmålsætningen med forslaget en forenkling af ordningen med henblik på at forøge dens anvendelsesgrad. Det har under den gældende forordning vist sig, at de potentielle præferenceberettigede lande er tøvende med at udnytte en række af de muligheder, som ordningen byder på. Kommissionen foreslår på denne baggrund følgende ændringer i GSP-ordningen:

a. Toldpræferencer

Det eksisterende princip om hensyntagen til, at EU's industri og landbrug kan være særligt følsomt for toldpræferencer for visse produkter, fastholdes, idet Kommissionen dog fastslår visse modifikationer.

Præferencetoldsatserne er i det nuværende system opdelt på fire varegrupper, hhv. mest følsomme varer, følsomme varer, halvfølsomme varer og ikke-følsomme varer. Kommissionen fastholder i forslaget, at præferencerne skal tildeles efter varernes følsomhed. Kommissionen finder det dog mere hensigtsmæssigt kun at anvende to varekategorier, hhv. følsomme varer og ikke-følsomme varer. Varer, der i dag er placeret i kategorien ikke-følsomme varer, fortsætter hermed, mens varer i de tre øvrige grupper slås sammen i kategorien følsomme varer. Ligesom under den gældende forordning foreslås, at tolden på ikke-følsomme varer bortfalder fuldstændigt.

Baggrunden for denne overgang fra fire til to kategorier af varegrupper er, at de toldnedsættelser, som den nuværende ordning giver for hver af de fire kategorier, i stigende grad er ulige fordelt. Konsekvensen heraf er, at udnyttelsesgraden for de to mindst følsomme varekategorier er markant højere end for de to mest følsomme. Med reduktionen af antallet af varekategorier søges opnået en mere ligelig anvendelsesgrad af ordningen mellem forskellige varekategorier.

Præferencer, der ydes som en procentdel af mestbegunstigelsestolden, mister selv sagt betydning, hvis mestbegunstigelsestolden sænkes. For at hindre yderligere udhulning af GSP-præferencerne vil det derfor være en fordel, at præferencerne ydes ved at nedsætte toldsatserne med en enhedsats, dvs. med et vist antal procentpoint. Kommissionen vurderer, at en ensartet nedsættelse af mestbegunstigelsestolden med 3,5 procentpoint vil være rimelig for alle følsomme varer.

For styktold udelukker de store forskelle mellem specifikke toldsatser ifølge Kommissionen, at disse kan nedsættes med en ensartet sats. Det foreslås derfor, at det nuværende system, hvorefter de nedsættes med en procentsats, fastholdes. For at forenkle arrangementet foreslås en nedsættelse på 30% for alle berørte varer.

Ifølge de nuværende regler om "irritationstold" bortfalder tolden fuldstændigt, hvis præferencebehandlingen indebærer, at tolden bliver på 1% eller derunder eller på 0,5 EUR eller derunder. Denne beløbsgrænse foreslås forhøjet til 2 EUR.

b. Graderingsordningen

Ordninger for graduering af GSP-fordele omfatter dels bestemmelser for udelukkelse af lande, dels bestemmelser for graduering af specifikke sektorer med henblik på udelukkelse af disse. Formålet hermed er, at præferencefordelene rettes mod de udviklingslande, som har størst behov for gunstig markedsadgang. Denne ordning videreføres, idet Kommissionen dog foreslår enkelte modifikationer af ordningen.

Udelukkelse af lande fra GSP-systemet som følge af landenes udviklingsmæssige stadi er 2 kriterier, hhv. indkomst per indbygger og et særligt udviklingsindeks. For så vidt angår indkomstkriteriet, foreslås en justering således, at udelukkelse sker med henvisning til den tærskelværdi, hvorefter Verdensbanken klassificerer lande som højindkomstlande. Det foreslås endvidere, at listen over præferenceberettigede lande revideres årligt. Lande skal dog først udelukkes, når de har opfyldt udelukkelseskriteriet i tre på hinanden følgende år, og de skal kunne genoptages, hvis de ikke har opfyldt kriteriet i tre på hinanden følgende år.

Tilsvarende bestemmelser foreslås indført for graduering af sektorer. Bestemmelsen om suspension baseret på den såkaldte broderpartsklausul fastholdes. Det betyder, at præferencefordelen bortfalder ved eksportandelen inden for den pågældende sektor på mere end 25% af samtlige præferenceberettigede landes eksport til EU. Forslaget vil bevirke en reduktion i antallet af produktionssektorer omfattet af graduering. I forordningens første anvendelsesår foreslås, at de sektorer, der tidligere er blevet gradueret, forbliver gradueret. Så snart den nye GSP-forordning er blevet vedtaget af Rådet, vil Kommissionen forberede en revision af de sektorer, som skal gradueres ifølge den nye ordning. Resultaterne af denne revision forventes at træde i kraft den 1. januar 2003.

c. Særlige ansporende ordninger

Kommissionen foreslår en fortsættelse af de særlige ordninger med henblik på beskyttelse af arbejdstagernes rettigheder og beskyttelse af miljøet. Ordningerne indebærer større præferencer, når særlige forudsætninger med hensyn til henholdsvis beskyttelse af arbejdstagerrettigheder og beskyttelse af miljøet er opfyldt.

Der foreslås samtidig visse modifikationer i ordningerne, idet disse ikke har levet op til de forventninger, man havde til dem ved vedtagelsen. Der er flere årsager til den manglende anvendelse, bl.a. for små toldpræferencer og for store beregningstekniske vanskeligheder ved ordningen.

Som i det nuværende arrangement, men mere forenklet foreslår Kommissionen, at der under de ansporende ordninger sker en fordobling af de generelle præferencer, dvs. der skal gives en ekstra ensartet nedsættelse med 3,5 procentpoint på mestbegunstigelsestolden og en tillægsnedsættelse af specifik told med yderligere 30%.

Med hensyn til det sociale ansparingsarrangement foreslås ophævelse af kravet under den nuværende ordning om, at brugerlande skal redegøre for, at anvendte importerede råvarer, der indgår i eksportproduktion, har levet op til de formulerede sociale krav. Dette krav vurderes ikke at være gennemførligt i praksis.

Med henblik på at bringe ansporingsordningerne for arbejdstagerrettigheder i fuld overensstemmelse med de fundamentale arbejdstagerrettigheder ("core labour rights") foreslås, at der stilles krav om effektiv overholdelse af samtlige de standarder, som er indeholdt i ILO's Erklæring om fundamentale Arbejdstagerrettigheder. Dette indebærer, at der også skal ske overholdelse af ILO konventionerne nr. 29 (tvangsarbejde), 100 (ligeløn for mænd og kvinder), 105 (afskaffelse af tvangsarbejde), 111 (diskrimination i ansættelsen) og 182 (forbud mod og omgående indsats til afskaffelse af de værste former for børnearbejde).

For så vidt angår ansporingsordningen for miljøbeskyttelse er det fortsat et problem, at internationalt aftalte standarder og et internationalt godkendt certificeringssystem endnu ikke er i kraft. For at tage hensyn til at der er en positiv udvikling i gang i retning heraf bl.a. med færdiggørelse af ITTO-kriterier (International Tropical Timber Organization), foreslås en bredere formulering af bestemmelserne end i den gældende forordning.

d. Særlige ordninger til støtte for de mindst udviklede lande

I Kommissionens forslag er der taget hensyn til den nyligt vedtagne forordning om toldfri adgang for alle varer fra de mindst udviklede lande undtagen for våben (EBA-forordningen).

e. Særlig ordning til støtte af bekæmpelse af produktion af og handel med narkotika

Den særlige ordning vedrørende narkotika opretholdes, men Kommissionen foreslår, at der etableres en effektiv kontrol og overvågning af ordningen for at vurdere, om dens målsætninger opfyldes med henblik på at tage stilling til, hvorvidt ordningen skal opretholdes efter 2004.

f. Midlertidig fratagelse af adgang til GSP-ordningen

Kommissionen foreslår, at der til listen over årsager til midlertidigt at kunne fratage adgang til GSP-ordningen tilføjes dels alvorlige og systematiske brud på ILO standarderne omtalt i "ILO Declaration on Fundamental Principles and Rights at Work" dels voldsomme skadevirkninger på miljøet som følge af produktion af bestemte varer omfattet af ordningen.

g. Særlig bestemmelse vedrørende Myanmar

Den gældende midlertidige tilbagetrækning af toldpræferencer for import af varer hidrørende fra Myanmar på grund af den konstaterede praksis med tvangsarbejde i landet videreføres i det fremlagte forordningsforslag.

3. Retsgrundlag

Forslaget er baseret på Traktatens artikel 133 og skal vedtages med kvalificeret flertal.

4. Høring

Kommissionens forslag har været sendt i høring. Der er modtaget høringssvar fra Handelskammeret og 92-gruppen. Handelskammeret støtter Kommissionens målsætning om forenkling af ordningen og om på visse steder at lette adgangen til ordningen. Generelt finder Handelskammeret, at toldpræferencer er et kortsigtet skridt, og at der bør ske en generel liberalisering af handelen særligt på områder, hvor EU i dag har høje toldsatser eller andre handelsrestriktioner (dvs. tekstiler og landbrugsvarerprodukter). Man finder det beklageligt, at der ikke lægges op til en revision af oprindelsesreglerne med henblik på at tilvejebringe en mere vidtgående liberalisering end foreslået. 92-gruppen finder, at incitamenterne for miljøvenlige produkter omfatter en for begrænset produktgruppe. Foruden tropeskovsprodukter bør eksempelvis økologiske varer, miljømærkede varer og varer med bæredygtighedsmærke som Max Havelaar være omfattet af de ekstra toldreduktioner.

5. Samfundsøkonomiske konsekvenser

Forslaget skønnes ikke at have statsfinansielle konsekvenser for Danmark. Forslaget forventes isoleret set at indebære en reduktion i EU's egne indtægter. Forslagets samfundsøkonomiske konsekvenser skønnes at være begrænsede.

6. Lovgivningsmæssige konsekvenser

Forslaget kræver ikke lovgivningsmæssige ændringer.

DE.3, den 14. september 2001